

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
19/3831 -

Dato
01.10.2019

Svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 2312 fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik om kapitalkrav for banker

Jeg viser til brev 23. september 2019 fra Stortingets presidentskap vedlagt spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik.

Spørsmål

Det bes om en oversikt for hver enkelt av alle norske og utenlandske banker med virksomhet i Norge over (1) dagens kapitaldekningskrav ihht. tier 1 og tier 2-krav, (2) kapitaldekningskrav ihht. tier 1 og tier 2-krav med departementets forslag fra 25. juni 2019 for 2020, (3) bankens faktiske kapitaldekning i dag og (4) bankens forventede faktiske kapitaldekning med departementets forslag for 2020.

Begrunnelse

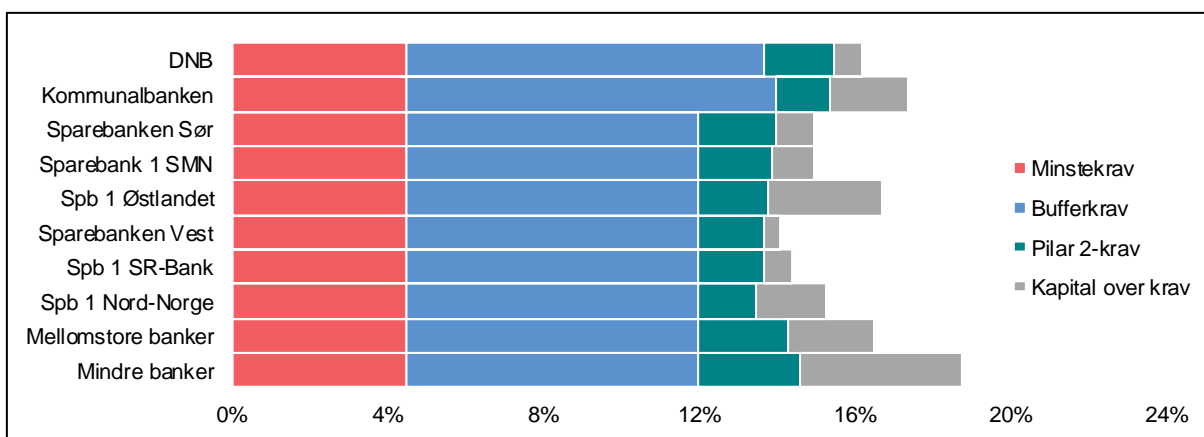
Departementet foreslår å øke systemrisikobufferkravet fra 3 til 4,5 prosent fra 31. desember 2019. Fra samme dato har det lenge vært kjent at den motsykliske kapitalbufferen skal økes fra 2 til 2,5 prosent. Omtrent samtidig med disse skjerpelsene vil Basel I-gulvet for IRB-bankene opphøre samtidig som SMB-rabatten trolig innføres. Endringene vil få ulik virkning for ulike banker. Jeg ønsker å få klarhet i hvilke konsekvenser endringene vil få for den enkelte bank. Det er særlig interessant å få belyst hvilke konsekvenser endringene kan få for konkurranse mellom norske og utenlandske banker og mellom store og mindre banker. Jeg ber om at man i tillegg til data for enkeltbanker presenterer tall for følgende grupper av banker: de største bankene, utenlandske bankers norske virksomhet, de regionale sparebankene, de mindre lokale sparebankene samt alle andre banker enn DNB (gjerne sammenlignet

med DNB direkte). Det bes om at svaret presenteres på en opplysende måte, gjerne tilsvarende som på s. 7 i høringsnotatet fra 25. juni.

Svar

Formålet med kapitalkrav er å sikre at banker har evne til å tåle tap uten å innskrenke utlånsvirksomheten eller gå over ende. Kapitalkravene for banker består i hovedsak av generelle minste- og bufferkrav («pilar 1-krav») til såkalt ren kjernekapitaldekning. Dersom de generelle kravene ikke fullt ut fanger opp risikoen de enkelte bankene er utsatt for, skal Finanstilsynet pålegge enkeltbanker eller grupper av banker tilleggskrav («pilar 2-krav»). Finanstilsynet har de siste par årene fastsatt pilar 2-krav for de fleste norske banker. De store bankene har pilar 2-krav på mellom 1,5 og 2 prosent. For de mellomstore og mindre bankene som har fått pilar 2-krav fra Finanstilsynet, er kravene i gjennomsnitt på henholdsvis 2,3 og 2,6 prosent. Forbrukslånsbankene har pilar 2-krav på opptil 6,5 prosent, og er holdt utenfor de nevnte gjennomsnittene. Gruppen mellomstore banker består av regionale og lokale sparebanker, samt enkelte forretningsbanker og forbrukslånsbanker. Gruppen mindre banker består i hovedsak av sparebanker.

De totale kapitalkravene (pilar 1 og 2) i dag ligger i gjennomsnitt på ca. 13,5 prosent for de store bankene, og rundt 14,5 prosent for de mellomstore og mindre bankene. DNB og Kommunalbanken skal oppfylle et eget bufferkrav for systemviktige banker, og har totale krav på om lag 15,5 prosent.¹ Figur 1 viser totale krav og faktisk ren kjernekapitaldekning for de store bankene og for gruppene mellomstore og mindre banker. De mellomstore og mindre bankene har generelt større margin til kravene enn de større bankene. Se figur 4 og 5 nedenfor for tall på enkeltbanknivå.²

Figur 1. Minste-, buffer- og pilar 2-krav til ren kjernekapitaldekning for norske banker, samt faktisk ren kjernekapital ut over totale krav ved utgangen av 2. kvartal 2019

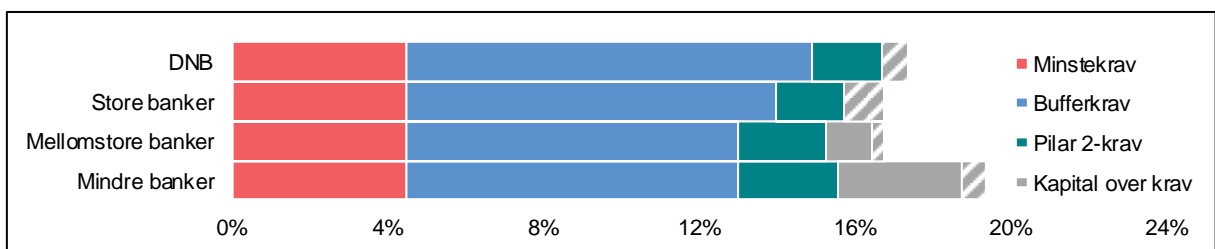
Kilde: Finanstilsynet

¹ DNB har et noe lavere samlet bufferkrav enn Kommunalbanken fordi det motsykliske bufferkravet er et vektet gjennomsnitt av kravene som gjelder i de ulike landene bankene har virksomhet, og DNB har deler av sin virksomhet i land der kravet er lavere enn det norske motsykliske bufferkravet på 2 prosent.

² Figur 4 og 5 viser også at enkelte banker har noe lavere bufferkrav pga. virksomhet i utlandet, jf. fotnote 1, mens noen banker har høyere minstekrav i samsvar med konsesjonsvilkår. Flere banker har ennå ikke fått pilar 2-krav fra Finanstilsynet, og er derfor oppført med pilar 2-krav på 0 pst. i figurene.

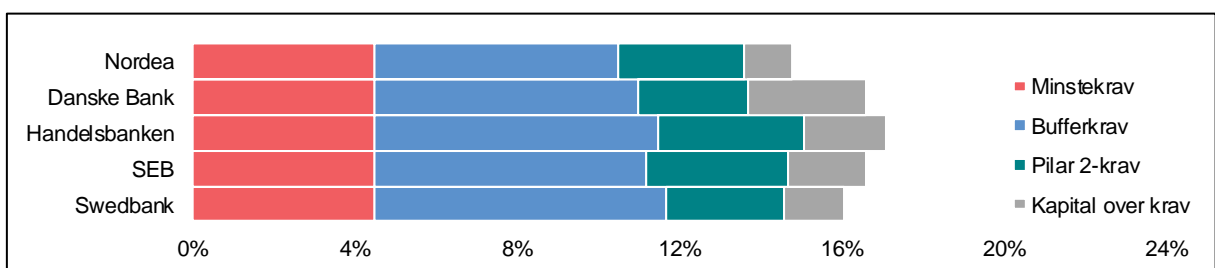
Når EUs kapitalkravsregelverk for banker (CRR/CRD IV) blir del av EØS-avtalen, vil SMB-rabatten bli innført og Basel I-gulvet opphevet for norske banker. Endringene innebærer at den rene kjernekapitaldekningen i bankene vil øke. Hvor mye vil avhenge av om banken bruker IRB-metoden og hvordan bankens bedriftsutlånsportefølje er sammensatt. Basel I-gulvet har sikret at større banker som beregner kapitalkrav med interne risikomodeller etter IRB-metoden, ikke har fått uforvarlig lave krav. SMB-rabatten vil senke kapitalkravene for utlån til små og mellomstore bedrifter, og kan særlig gi lettelser for de mindre bankene, siden de jevnt over har en høyere andel utlån til slike bedrifter. Finanstilsynet anslår at den rene kjernekapitaldekningen for de store bankene kan øke med ca. 1,4 prosentpoeng samlet sett. For DNB alene kan økningen utgjøre om lag 1,2 prosentpoeng. For de mellomstore og mindre bankene kan økningen utgjøre henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$ prosentpoeng. Anslagene er foreløpige og usikre, og angis derfor ikke på enkeltbanknivå.

Det foreligger ikke anslag på hva bankenes rene kjernekapitaldekning kan være ved utgangen av 2019. Det vil avhenge bl.a. av resultater, kapitaloppbygging, porteføljeendringer mv. i 2. halvår 2019. Figur 2 viser imidlertid Finanstilsynets anslag på bankenes rene kjernekapitaldekning per 2. kvartal 2019 med CRR/CRD IV-endringene, sammen med hva de totale kapitalkravene kan være ved utgangen av 2019 i henhold til departementets høringsforslag.

Figur 2. Dagens minste- og pilar 2-krav til ren kjernekapitaldekning for norske banker, bufferkrav per utgangen av 2019 iht. høringsforslaget (inkl. økt motsyklisk buffer), samt anslag på ren kjernekapitaldekning ved 2. kvartal 2019 uten Basel I-gulv og med SMB-rabatt (den mulige økningen med CRR/CRD IV-endringene er skravert)

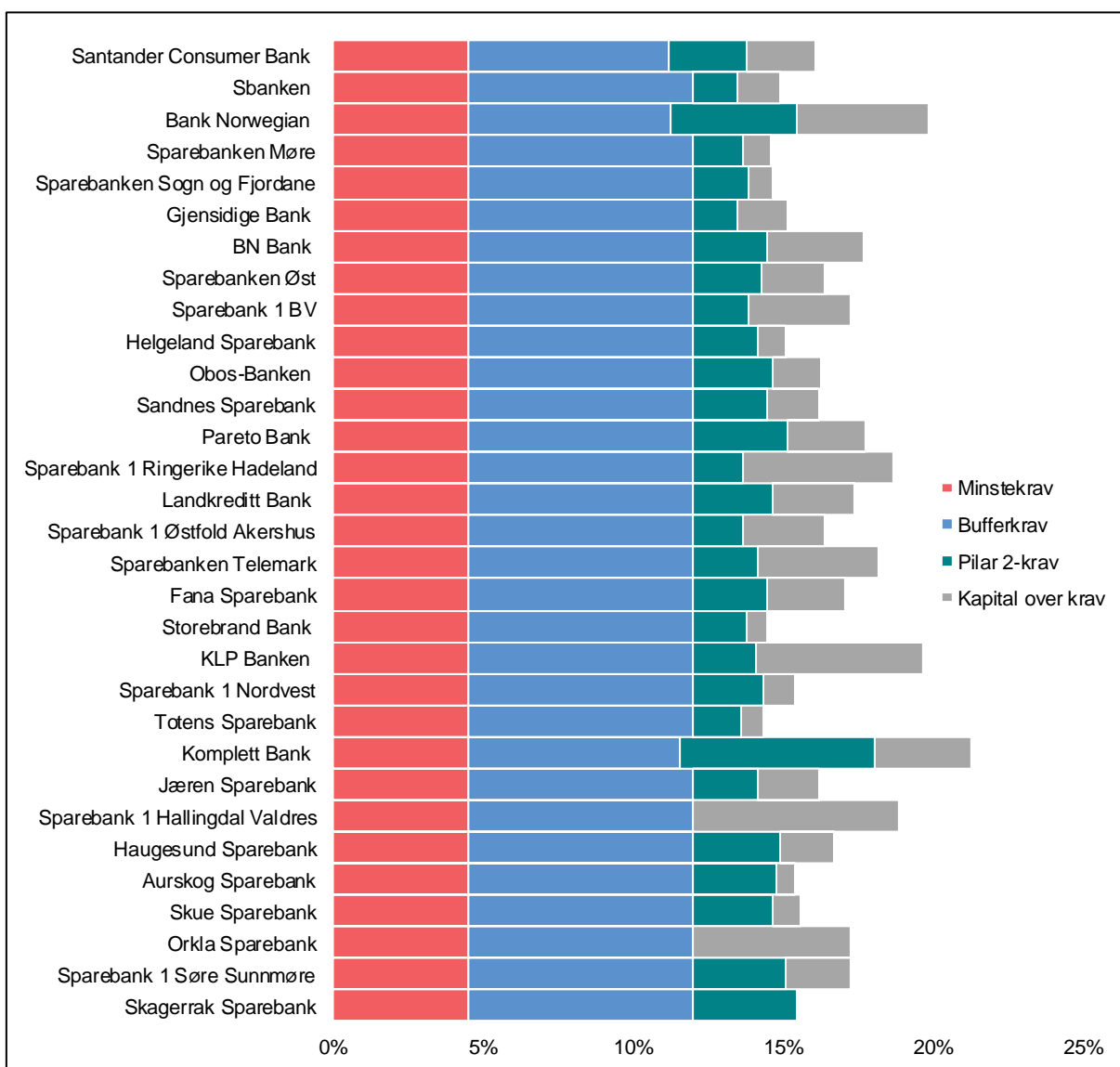
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3. Minste-, buffer- og pilar 2-krav til ren kjernekapitaldekning for noen nordiske banker, samt faktisk ren kjernekapital ut over totale krav ved utgangen av 2. kvartal 2019

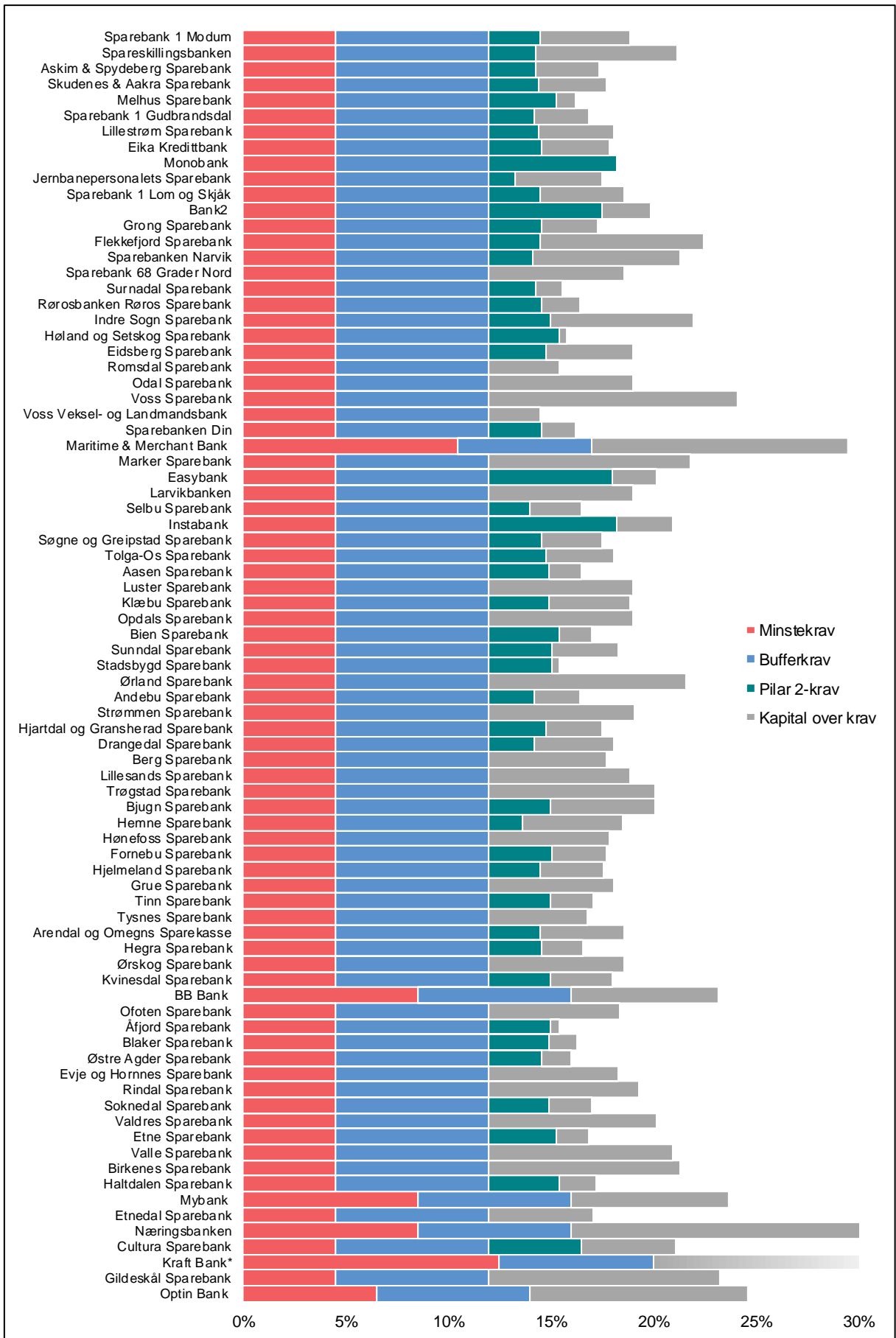
Kilder: Finanstilsynet og bankenes kvartalsrapporter

Nordiske banker står for det aller meste av de utenlandske bankenes virksomhet i Norge. De største nordiske bankene (utenom DNB) driver virksomhet gjennom filial i Norge. Det vil si at det ikke rapporteres separate kapitaldekningstall for den norske virksomheten, men bare for bankenes samlede virksomhet. Figur 3 viser de nordiske bankenes totale krav og rene kjernekapitaldekning per 2. kvartal 2019. De totale kapitalkravene ligger mellom 13,5 og 15 prosent. Som omtalt i kapittel 5.2 i departementets høringsnotat, har imidlertid de utenlandske bankene ofte lavere risikovekting av utlån enn norske banker, slik at like prosentvise krav til ren kjernekapitaldekning ikke gjør det nødvendig med like mye kapital målt i kroner. De nordiske bankenes kapitaldekningstall vil ikke bli påvirket av den norske CRR/CRD IV-innføringen. For å fremme finansiell stabilitet og like konkurransevilkår for norske og utenlandske banker, er det i høringsforslaget lagt vekt på at de norske kapitalkravene bør utformes slik at de kan gjelde for alle banker med virksomhet i Norge, også filialer av utenlandske banker.

Figur 4. Minste-, buffer- og pilar 2-krav til ren kjernekapitaldekning for mellomstore norske banker, samt faktisk ren kjernekapital ut over totale krav ved utgangen av 2. kvartal 2019

Kilde: Finanstilsynet

Figur 5. Minste-, buffer- og pilar 2-krav til ren kjernekapitaldekning for mindre norske banker, samt faktisk ren kjernekapital ut over totale krav ved utgangen av 2. kvartal 2019

* Kraft Bank har ren kjernekapitaldekning på 61 pst. Aprila Bank og Safe Deposit Bank of Norway er ikke vist i figuren, men har ren kjernekapitaldekning på hhv. 214 og 10 407 pst.

Kilde: Finanstilsynet

Med hilsen

Siv Jensen